

بررسی سیر تطور سن مسئولیت کیفری اطفال در ادوار قانونگذاری ایران و فقه جزایی اسلام

امین امیرحسینی

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه امام صادق (ع)

بی بی معصومه حسینی نسب

طلبه پایه پنجم حوزه علمیه حضرت زینب (س)

چکیده

اگر مسئله سن مسئولیت کیفری در اطفال را بعنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات راجع به حقوق اطفال معارض با قانون نام ببریم سخنی به گزاف نگفته‌ایم. چرا که با تعیین این محدوده سنی کلیه افراد مشمول آنرا واجد مسئولیت و به تبع آن مستحق مجازات می‌شناسیم.

با توجه به حاکمیت مقررات و قواعد شرعی بر قوانین موضوعه و پیروی قانونگذار از نظرات مشهور فقهی، سن بلوغ شرعی، مبنای تعیین سن مسئولیت کیفری برای اطفال شده است که این سن در قوانین پس از انقلاب نه سال تمام قمری برای دختران و پانزده سال تمام قمری برای پسران می‌باشد که مبنای آن نیز حد بلوغ شرعی بر اساس نظر مشهور فقهای امامیه است.

از طرفی آنچه که در قوانین بین‌المللی و همچنین کنوانسیون حقوق کودک ملاک عمل قرار گرفته سن مشخص ۱۸ سال می‌باشد و بیانگر این است که با توجه به تحولات عصر جدید افراد در این سن به رشد و کمال عقلی و جسمی می‌رسند. لازم بذکر است که تعیین سن خاص برای مسئولیت کیفری در کشور ما نیز همواره دستخوش تغییر و تحول بوده و حتی در برهه ای از ادوار قانونگذاری طبقه بندی‌هایی در رابطه با اطفال زیر ۱۸ سال صورت گرفته است که این خود نشانگر دقت عمل قانونگذاران ایرانی می‌باشد.

این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که باتوجه به اینکه همسان سازی قوانین بویژه قوانین و مقررات شکلی با مسائل و تحولات عصر جدید هیچگونه خللی به شرع مقدس اسلام وارد نمی‌سازد لذا اقدامات قانونگذار در عصر جدید که خود وجهه جرم شناختی داشته و مناسب با وضعیت اطفال بزهکار امروز می‌باشد حاکی از پویایی قوانین کشور اسلامیمان است.

واژگان کلیدی: اطفال معارض با قانون، مسئولیت کیفری - بلوغ - صغیر ممیز و غیر ممیز - اماره رشد